

Bryssel, 3. lokakuuta 2025
(OR. en)

13391/25

ENV 914
CLIMA 380

ILMOITUS

Lähettäjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Asia:	Eurooppalaisen valtamerisopimuksen ympäristönäkökohdat: meren biologisen monimuotoisuuden säilyttäminen – Keskustelu

1. Komissio esitteli 5. kesäkuuta 2025 tiedonantonsa¹ eurooppalaisesta valtamerisopimuksesta. Sopimus on kattava strategia, jolla parannetaan valtamerten suojelua, edistetään kukoistavaa sinistä taloutta ja tuetaan rannikkoalueilla asuvien ihmisten hyvinvointia. Yksi sopimuksen kuudesta prioriteetista on valtamerten terveyden suojelu ja ennallistaminen.
2. Tulevassa ympäristöneuvostossa 21. lokakuuta 2025 on tarkoitus keskustella Euroopan valtamerisopimuksesta. Keskustelun ohjaamiseksi puheenjohtajavaltio on laatinut tausta-asiakirjan ja kaksi kysymystä, jotka on esitetty tämän ilmoituksen liitteessä.
3. Pysyvien edustajien komiteaa pyydetään panemaan merkille puheenjohtajavaltion tausta-asiakirja ja toimittamaan se neuvostolle edellä mainittua keskustelua varten.

¹ 9876/25 – COM(2025) 281 final.

**Eurooppalaisen valtamerisopimuksen ympäristönäkökohdat: meren biologisen
monimuotoisuuden säilyttäminen
– Keskustelu –**

Puheenjohtajavaltion tausta-asiakirja ja ministereille osoitetut kysymykset

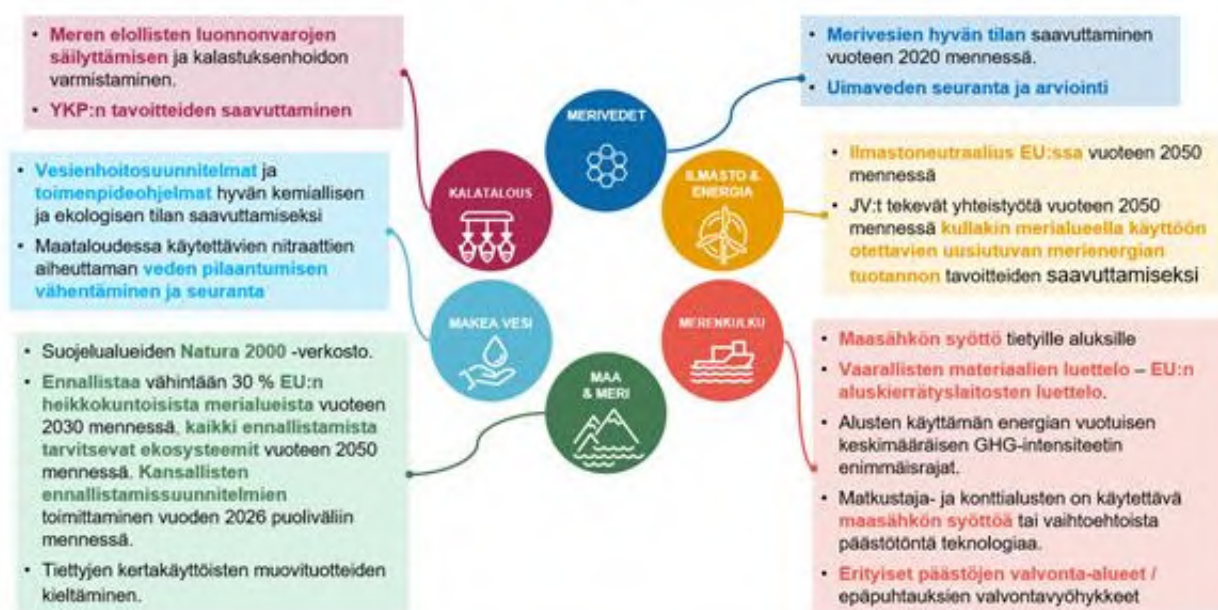
Valtameret ja meret ovat olennaisen tärkeitä maapallon elämälle sekä vauraudelle, kilpailukyvyllä, turvallisuudelle ja kestäväälle tulevaisuudelle. Meriympäristön tila kuitenkin heikkenee ilmastonmuutoksen, pilaantumisen ja meren luonnonvarojen liikkakäytön kumulatiivisten vaikutusten vuoksi. Näitä paineita pahentavat entisestään muu toiminta ja kasvavat uhat.

Vastatakseen näihin haasteisiin komissio esitteli 5. heinäkuuta 2025 tiedonantonsa eurooppalaisesta valtamerisopimuksesta. Sopimuksella otetaan käyttöön uusi visio valtameriunionista, joka pohjautuu vahvempaan hallinnointikehykseen. Näin varmistetaan valtameriin liittyvien toimien yhteensopivuus sekä EU:n lainsäädännön ja valtamerien suojelua ja kestävää hoitoa koskevien sitovien ja ei-sitovien tavoitteiden parempi täytäntöönpano. Sopimuksen ohella komissio esitteli myös vesiresilienssistrategian.

Ensimmäistä kertaa tarjotaan kokonaisvaltainen toimintamalli kaikilla politiikanaloilla ja sektoreilla. Sopimuksessa on kuusi prioriteettia: 1) valtamerien terveyden suojeleminen ja palauttaminen, 2) sinisen talouden kestävä kilpailukykyyn parantaminen, 3) rannikko- ja saariyhteisöjen ja syrjäisimpien alueiden tukeminen, 4) valtameritutkimuksen, tietämyksen, taitojen ja innovoinnin edistäminen, 5) merellisen turvallisuuden ja puolustuksen parantaminen ennakkoedellytyksenä, ja 6) EU:n valtameridiplomatian ja valtamerien kansainvälisen sääntöihin perustuvan hallinnoinnin vahvistaminen.

Eri politiikanalojen ja sektorien valtameriin liittyvien tavoitteiden monitahoinen suhde esitetään alla (ks. sopimuksen s. 2):

VALTAMERIIN LIITTYVÄT TAVOITTEET EU:N LAINSÄÄDÄNNÖSSÄ JA POLITIIKASSA

Sopimuksen 2 jaksossa käsitellään erityisesti valtamerten terveyttä ja kestävyyttä koskevaa yhdennettyä toimintamallia, joka keskittyy paitsi valtamerten eliöstön ja keskeisten ekosysteemipalvelujen suojeluun ja ennallistamiseen myös valtamerten rooliin ilmastomuutokseen torjunnassa. Jaksossa painotetaan merellä tapahtuvan toiminnan kestävä hallintaa sekä merten ja makean veden pilaantumisen torjuntaa lähteestä mereen -toimintamallin avulla.

Sopimuksessa korostetaan myös ekosysteemilähtöisen toimintatavan tärkeyttä merellä tapahtuvan toiminnan hallinnassa, kuten meristrategiapuitedirektiivissä esitetään, ja lisätoimien tarvetta hyvän ekologisen tilan saavuttamiseksi. Komissio suunnittelee myös meristrategiapuitedirektiivin tarkistamista edistymisen nopeuttamiseksi.

Sopimuksessa tunnustetaan, että meri- ja rannikkoekosysteemeihin kohdistuu merkittäviä pilaantumisesta johtuvia uhkia. Tällaisen uhkan muodostavat esimerkiksi maalla ja merellä tapahtuvasta toiminnasta peräisin olevat ravinteet. Maalla sijaitsevien pilaantumislähteiden osalta komissio aikoo vahvistaa lähteestä mereen - toimintamallia vesiresilienssistrategian avulla. Lisäksi se tukee rannikkoyhteisöjä maalta peräisin olevan pilaantumisen torjunnassa, koska nämä yhteisöt ovat keskeisessä asemassa ehkäisemässä maalta peräisin olevaa pilaantumista ja meriekosysteemien tilan heikkenemistä.

Moniin merellisiin luontotyyppeihin ja merelliseen kulttuuriperintöön meriruohoniiityistä mangrovemetsiin kohdistuu edelleen paineita, jotka johtuvat ilmastomuutosta edistävästä ihmisen toiminnasta maalla ja merellä. Sopimuksessa ehdotetaan toimia, jotka perustuvat neljään ohjaavaan periaatteeseen: 1) lähteestä mereen -toimintamalli pilaantumisen torjuntaan; 2) ennalta varautumisen periaate; 3) tieteeeseen perustuva toimintamalli poliittisiin päätöksiin; ja 4) ekosysteemilähtöinen toimintatapa. Sopimuksen tavoitteena on lisätä johdonmukaisuutta kaikilla asiaankuuluvilla aloilla.

Sopimuksessa tunnustetaan myös se, että mereen liittyvä toiminta, kuten merienergia, kalastus ja vesiviljely, merenkulku, virkistäytyminen ja rannikkomatkailu, aiheuttaa kasvavaa painetta. Ennallistamalla meriekosysteemejä ja luonnon monimuotoisuutta voidaan parantaa valtamerten luonnollista kykyä sitoa hiilidioksidia ja siten hillitä ilmastomuutosta.

Vaikka parannuksia on saatu aikaan joillakin aloilla, hyvää ekologista tilaa ei ole saavutettu kaikilla Euroopan merivesillä. Vaikka hyvin toisiinsa yhteydessä olevien ja tehokkaasti hoidettujen merisuojealueiden verkosto on ekosysteemien ja ravintoverkkojen suojelun ja ennallistamisen kannalta ratkaisevan tärkeä, vain 12,3 prosenttia EU:n vesialueista pidetään tällä hetkellä suojeltuina. Kunmingin-Montrealin maailmanlaajuisen luonnon monimuotoisuuskehityksen tavoitetta suojella 30 prosenttia valtameristä vuoteen 2030 mennessä ja vuoteen 2030 ulottuvan EU:n biodiversiteettistrategian tavoitetta saattaa 10 prosenttia EU:n merialueista tiukan suojelun piiriin vuoteen 2030 mennessä ei ole vielä saavutettu. Valtamerten terveyden parantaminen ja ylläpitäminen edellyttää näin ollen innovointia, yhteistyötä ja sitoutumista kaikilla sektoreilla – paikallisella ja Euroopan tasolla sekä maailmanlaajuisesti.

Tässä yhteydessä biologista monimuotoisuutta kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolisilla alueilla koskevalla sopimuksella (BBNJ) on mahdollista saada aikaan merkittävää myönteistä kehitystä merten suojelussa, sillä kansakunnat voivat perustaa aavalle merelle mittavia merellisiä suojelualueita, jotka kattavat kaksi kolmasosaa valtameristämme. Syyskuussa BBNJ-sopimus saavutti vaaditut 60 ratifiointia, joten se tulee voimaan tammikuussa 2026. Ratifiointi kaikissa EU:n jäsenvaltioissa sekä täysimääräinen ja tehokas täytäntöönpano ovat nyt olennaisen tärkeitä, jotta voidaan varmistaa merten ekosysteemien elinvoimaisuus sekä ylläpitää EU:n maailmanlaajuisia johtoasemaa ja kunnianhimoisia tavoitteita valtamerten hallinnoinnissa.

Kysymyksiä ministereille

Ministereitä pyydetään keskustelemaan seuraavista kysymyksistä:

1. Mitkä ovat mielestänne suurimmat haasteet ja esteet, jotka liittyvät valtameriemme hyvän ekologisen tilan varmistamiseen? Mitkä ovat tältä osin puuttuvat keskeiset välineet?
 2. Mihin meristrategiapuitedirektiivin osiin haluaisitte tehdä muutoksia valtamerisopimuksen vision täytäntöönpanon edistämiseksi? Millaisia muutokset olisivat?
-